

za tisek. Decembra meseca imenovanega leta gré dr. Toman na Dunaj v državni zbor in jaz mu po obljudi pošljem v tem času izgotovljene pesmi. Kako je bil zadovoljen z njimi, naj priča list, katerega sem kmalu dobil iz Dunaja:

„Dragi prijatelj! Prejel sem Vaše prelepe pesmice. Ob kratkem Vam o njih in zarad natisa več pišem ali se z Vami ustno pogovarjam, danes Vam le izrečem iskreno hvalo in zahvalo za-nje. Bog z Vami!

Vaš

vdani prijatelj

V Beču 25. dec. 1869.

Dr. Lovro Toman.“

In zbiral sem ter delal naprej. Majnika meseca 1870. sem zopet pokazal Tomanu svoje delo; bil je zadovoljen z menoj. Potem gre novič na Dunaj; a kmalu po sestri njegovi izvem, da je nevarno bolan in da me je dal pozdraviti. Še smrtjo Tomanovo 15. avgusta istega leta je bilo vse delo pretrgano, okončano! — Dela bi mnogo bilo stalo in Toman je bil namenjen, trpeti vse stroške sam ter knjigo razdeliti brezplačno slovenskim vojakom. Vredno je dakle, da se objavi tudi ta lepa in blaga namera njegova, če tudi se ni izpolnila. Občutek spoštovanja in ljubezni za slavnega moža še dandanes živi v mojem srci, kajti tudi on je bil moj prijatelj! —

Jos. Cimperman.

* *Jezičnik ali otec Marko Pohlina pa Valentin Vodnik.* Spisal J. Marn. XIV. leto. V Ljubljani 1876.

V tej knjigi nadaljuje profesor Marn velike hvale vredno namembo popisavati delovanje posamesnih pisateljev slovenskih na slovstvenem polju ter si je za 14. tečaj „Jezičnika“ izbral patra Marka Pohlina pa Valentina Vodnika. „Kakor v Arabije puščavi — bilo je prejšnja stoletja v slovstvu, in — kakor v odljudni goščavi — bilo je v preteklem še za časa P. Marka Pohlina, dokler se ni prikazal Valentin Vodnik“ — tako začenja profesor Marn svoj opis Pohlina in Vodnika, ter s tem opravičuje, da je v najnovjšem svojem letniku ta dva naša pisatelja skupaj vzel, kajti Vodnik bil je učenec Pohlina. Mnogo se je že pisalo o patru Marku in Valentinu Vodniku, al zagotoviti moremo vsacega rodoljuba, da če tudi je veliko bral o tem in unem, našel bo v Marnovi knjigi marsikaj, kar mu ni še znano bilo. Če je tedaj že samo po sebi zanimiva taka knjiga vsacemu, komur je mar na drobno poznati delovanje znamenitih pisateljev naših, bodo Marnovemu „Jezičniku“ še posebno hvalo vedeli potomci naši, ki bodo spisavali „zgodovino slovstva slovenskega“. Zato „Novice“, ki so od prvega zvezka do zadnjega marljivo sledile „Jezičniku“, zopet radostno kličejo najnovjšemu delu učenega gospoda profesorja: dobro došel! Knjigarnica Lerherjeva prodaja „Jezičnik“ po 80 soldov.

Pri tej priliki pa „Učiteljskega Tovarša“ moramo tem topleje priporočati učiteljem našim, ker on je bil, ki je prvi v odlomkih prinesel, kar nam zdaj skupaj „Jezičnik“ podaja, in ki hoče v letošnjem tečaju kazati solnčno in senčno stran „Kr. čebeličarjev“ in pa kaj sta bila dr. Jaka Zupan in Matej Ravnikar v slovenskem slovstvu.

Da trudapolno delovanje „Uč. Tovarša“ v sedanji liberalni èri ni „na rožicah postlano“, to nam bo na besedo vsak rad priznal, kdor različne pritiske pozna, ki dandanes delujejo na učitelje ljudskih šol in da mora mož „dobrih starišev“, biti kogar ne omami ali vsaj izbega kužna sapa. Zato naj bi učitelji, ki se še niso izneverili svetinjam narodnim, kolikor moči materijalno in duševno podpirali skušenega starega svojega prijatelja.

Ozir po domovini.

Popotne črtice.

Spisal političen sitnež.

(Dalje.)

Poldne je že davno odzvonilo, ko krenivši krog ovinka zagledam cerkev Škocijansko. Vas ni velika, a lična, stoječa ob globoki vodi. Za dolgo vstaviti se tu, mi ni namen bil, zato se oglašim le pri svojem znancu gospodu zdravniku. V prijateljski hiši so me jako prijazno sprejeli; gospodar gosp. Pavel Waraun mi je razkazal praktične in lične prostorije svoje nove hiše, svojo klet z velikimi sodi, ki priča, da je gospod zdravnik tudi umen vinorejec. Pokus vina, posebno zelenike, me je res tudi vtrdil v tej veri. Poslovivši se bil sem si svest, da take kapljice ni najti povsod, še celó po slavnih vinskih krajih ne, katerih sem bil nekaj že prehodil. Naj si naši vinski trgovci in gostilničarji zapomnijo ime gospoda Pavla Warauna, zdravnika v Škocijann na Dolenskem, kajti želeti bi bilo, da bi se tako vino, kakor pri njem, dobivalo tudi po drugih krajih, na priliko v Ljubljani kje. Cena mu gotovo ni prenapeta, pa je dobro, ognjeno, da razveseli in okrepča duhá in telo.

Ogledavši si še nekoliko prijetni kraj, kakoršnih je malo na Kranjskem, odrinem proti Raki, kjer sem namenil prenočiti. Pot tje je vrlo prijetna; v sredi čez vinograde, videlo se mi je, kakor da bi se mi vsa okolica prijazno smehljala. Iz rumenkaste zelenjave gledajo hiše, večidel lesene, a sivkasto in belo pisane, da se okna vidijo kakor očesa. To je neka posebnost tega kraja.

Pred Bučko me sreča voz z grozdjem. Ker me žeja, prosim voznika za par grozdov ter mu ponudim za-nje nekaj krajcarjev. Al on se brani vzeti jih rekoč: „Bog varuj, da bi grozdje popotniku prodajal. Le izberite grozdov, kolikor vam drago. Sladkega grozdja letos pač ni. Slabo je, slabo!“ Na to mi pomaga bruski po kadi, a res komaj dobiva par lepših grozdov, vse drugo bilo je drobno in revno. Z grozdi sedem na kamen ob cesti nasproti Bučki, čedni vasici, ki ima lep razgled po okolici. Potem pa marširam dalje. Ob Marijnem zvonem pridem v Radelce, kjer ima grof Barbo grajščino. Tu se kmalu pot zavije v reber, meni stopi zopet pot na čelo, a vkljub temu koračim navzgor. Trda noč je že, ko pridem na Rako. Kje pa prenočiti, ker tu nikogar ne poznam? „Neumnež ti — se brž ozmerjam — ali ni gospod župnik tvoj znanec? Oglasi se pri njem, posteljo in malo večerje gotovo dobiš.“ In zopet se nisem zmotil, kajti pri gosp. župniku nisem dobil le oboje, marveč tudi živahno zabavo, in tako nam je večer še prehitro preteklo. Ko me po večerji pelje gospod župnik v sobo meni odločeno, me prijeten duh skoro omami; v kotu na tleh je namreč kup lepih jabelk — sadja, kakoršnega na vsem potu nisem nikjer videl. Iz sladkega spanja se zbudim še le četrte ure pred šestimi, ko je zvon vdrugeč vabil k maši. Tedaj naglo skočim s postelje in grem v cerkev. Prav vseč mi je bil govor gospoda župnika, ki je s krepko in jasno besedo razlagal vernim sv. evangelij. Po maši, ko se je razkadila gosta megla, razpodena po gorkem solncu, mi razkazuje vljudni gospod župnik okolico. Zares krasen razgled z griča, na katerem stoji Raka, ne le po zelenih vinskih goricah, ampak tudi na „Vlahe“, na Brežice ter vso pogozdeno planjavo okoli Šentjerneja, Kostanjevice itd. Škoda, da mi je ta krasni razgled zopet kalila misel, da po onih krajih vlada nemčurski duh; župani, bivši „ko-